

ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
АСОЦІАЦІЯ ОБЛАСНИХ ТА РАЙОННИХ РАД
АСОЦІАЦІЯ СІЛЬСЬКИХ ТА СЕЛИЩНИХ РАД
ГО «АКАДЕМІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ»

НАУКОВО-ПРАКТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДАННЯ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

*матеріали доповідей та тез
III –ої Всеукраїнської
науково-практичної інтернет-конференції
(15 квітня 2020 року)*

КИЇВ-2020

УДК 351: 3.071.6

Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України. Протокол № 5 (157) від 1 червня 2020 року.

Редакційна колегія:

Войтович Р. В., д. держ. упр., професор, ректорка Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України;

Ворона П. В., д. держ. упр., доцент, перший проректор Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України;

Андрійчук Ю. М., керівник секретаріату Української асоціації районних й обласних рад;

Писаренко В. П., д. держ. упр., професор кафедри публічного управління та адміністрування Полтавської державної аграрної академії;

Фурсенко І. М., перший заступник керівника виконавчої дирекції Всеукраїнської асоціації сільських та селищних рад;

Дубич К. В., д. держ. упр., доцент, завідувачка кафедри публічного управління та адміністрування Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України;

Лахижа М. І., д. держ. упр., професор кафедри публічного управління та адміністрування Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України;

Бобрицький Л. В., к. ю. н., доцент кафедри публічного управління та адміністрування Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України.

Науково-практичне забезпечення надання публічних послуг в умовах децентралізації: збірн. матер. доповідей та тез III-ої Всеукраїнської інтернет-конференції, Київ, 15 квітня 2020 року / за заг. наук. ред. Р.В. Войтович, П.В. Ворони. Київ, ТОВ «Видавничий дім «АртЕк», 2020. 464 с.

У збірнику представлені матеріали III-ої Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Науково-практичне забезпечення надання публічних послуг в умовах децентралізації».

Розглянуто актуальні проблеми теорії публічного управління та адміністрування в умовах децентралізації; співпрацю публічної адміністрації з бізнесом і громадськістю як невід’ємна складова модернізації публічного управління та державної служби зайнятості; практику діяльності об’єднаних територіальних громад; шляхи та механізми оптимізації надання публічних послуг в умовах реформи децентралізації; інноваційні технології надання освітніх послуг в Україні й за кордоном; завдання управління людськими ресурсами в умовах модернізації публічного управління.

Збірник буде корисним для науковців та практиків, які займаються питаннями публічного управління та адміністрування, усіх, хто цікавиться проблематикою розвитку публічної влади в Україні. Матеріали публікуються в авторській редакції. За їх достовірність відповідають автори.

СЕКЦІЯ 5.
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАДАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ
В УКРАЇНІ Й ЗА КОРДОНОМ

*Валентина БОБРИЦЬКА, доктор педагогічних наук, професор, професор
кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики НПУ імені
М. П. Драгоманова,*

*Ілля ЛИСОКОНЬ, студент факультету менеджменту освіти та науки НПУ
імені М. П. Драгоманова*

**ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ У ГАЛУЗІ ВИЩОЇ ОСВІТИ:
МЕТА ТА МЕХАНІЗМИ ВПРОВАДЖЕННЯ**

Модернізація системи освіти України відбувається з урахуванням новітніх суспільних викликів і пріоритетних завдань законодавчої і виконавчої гілок влади, зокрема щодо поліпшення ефективності освіти, подолання територіальних відмінностей у якості її надання, утвердження автономії й справедливого прозорого фінансування [2, с. 16]. У сучасній освітній політиці України відбуваються процеси, що чітко окреслюють нагальні і перспективні завдання та основні цілі розвитку освітньої системи [1, с. 147], зокрема й у сфері фінансування ланки вищої освіти.

На нашу думку, фінансування галузі вищої освіти в Україні має низку проблемних питань, пов'язаних з визначенням пріоритетів інвестиційної політики та механізмів її впровадження. Нині Україна знаходиться на шляху до євроінтеграції, що вимагає застосування нових підходів залучення зовнішніх інвестицій у заклади вищої освіти (ЗВО) [14].

Метою інвестування вищої школи має бути галузеве удосконалення нормативного підґрунтя для аналітики, інвестування та фінансування; залучення нових інвестицій для розвитку ЗВО, їх інфраструктури та бази, розробки поточних та стратегічних планів їх розвитку. Впровадження механізмів інвестиційної політики у галузі вищої школи дадуть змогу відійти від традиційного методу інвестування, за рахунок бюджету, до інноваційного, за рахунок залучення бізнесу та міжнародних донорів. Окрім того, ці механізми забезпечать використання зарубіжного інвестиційного досвіду в управлінській та зовнішньо інвестиційній діяльності ЗВО, що дасть позитивний поштовх до розвитку освітнього потенціалу України.

Питання державного регулювання інвестиційної діяльності розглядаються в роботах О. Гаврилюка, А. Гальчинського, В. Зимовця, В. Ніколаєва, Д. Черваньова та ін. Досліджують тенденції розвитку державної інвестиційної політики О. Гаврилюк, В. Дорофієнко, Т. Затонацька, М. Крейдич, С. Поважний, Н. Титаренко, Л. Червова та ін. Проблемам формування ресурсів інвестиційного забезпечення вищої освіти присвячено праці О. Базилевича, І. Грищенка, В. Кременя, М. Кушніра, О. Молюї, В. Новікова, О. Романовської та ін.

Студювання інформаційних джерел уможливило визначення авторської позиції щодо тлумачення ключових понять цієї наукової розвідки. Так, поняття

«інвестиційна політика» розуміємо як сукупність дій економічних агентів із забезпечення умов простого і розширеного відтворення капітальних ресурсів у регіоні або у державі в цілому, а сутність інвестиційної політики полягає у забезпеченні відтворення основних фондів виробничих і невиробничих галузей, їх розширенні й модернізації [3]. Нам імпонує визначення державної інвестиційної політики як комплексу заходів і перспектив розвитку інвестиційної діяльності для залучення інвестиційного потенціалу до процесу відтворення, створення оптимальних умов для вкладення інвестицій, забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку країни [7]. Цікавими є умовиводи С. Кожем'якіна, який підкреслює, що сучасна економічна теорія розглядає вищу освіту як послугу, яка є змішаним благом, що забезпечує вигоди не лише державі, а й окремим індивідам і бізнесу. Пропонується активно розвивати змішані моделі фінансування, які базуються на оптимальних пропорціях між розмірами інвестицій держави, приватних осіб, бізнесу. Але оскільки вища освіта є опікуваним благом, державне фінансування таких послуг є обов'язковим [8].

Погоджуємося з тим, що прийнята в Україні модель державного фінансування вищої освіти за ресурсним принципом в останні роки створила для ЗВО стимули, що спонукають заклади до зниження вимог до вступників і стандартів якості з нарощуванням кількості студентів-контрактників для компенсації зменшення обсягів державного фінансування. Попри декілька здійснених нещодавно позитивних змін, спрямованих на зміцнення прозорості та конкурентоспроможності фінансування, модель державного фінансування вищої освіти залишається нежиттєздатною [4].

Зазначимо, що важливим кроком у напрямі реформування системи вищої освіти та її фінансового забезпечення стало прийняття Закону України «Про вищу освіту» [5]. Цей Закон закладає умови для посилення співпраці державних органів і бізнесу з вищими навчальними закладами, поєднання освіти з науковою діяльністю, сучасним виробництвом та технологіями. Такі підходи в законі закладені з метою підготовки конкурентоспроможного людського капіталу для високотехнічного та інноваційного розвитку України, самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях [8].

В проєкті Концепції розвитку освіти в Україні на період 2015-2025 рр. передбачено заходи з реорганізації системи управління, фінансування і менеджменту освіти шляхом децентралізації, дерегуляції, забезпечення інституційної, академічної та фінансової автономії закладів освіти [11].

Важливим кроком до розроблення механізмів запровадження інвестиційної політики України в галузі вищої освіти стали «Концептуальні засади реформування публічного фінансування та управління закладами вищої освіти» [9], презентація яких відбулася 24 грудня 2019 року у Міністерстві освіти та науки України. Цей документ передбачає реалізацію пріоритетів щодо зміни підходів до розподілу бюджетних коштів та фінансування ЗВО загалом, управлінської автономії, оновлення правил роботи з ректорами, створення нових наглядових органів та розширення можливостей для освіти дорослих тощо [9].

Заслуговує на увагу формула фінансування ЗВО, представлена у вищезазначеному документі [9], відповідно до якої з 1 січня 2020 року заплановано

отримання ЗВО коштів залежно від «політичних показників» (масштаб університету; регіональний коефіцієнт; контингент студентів) та показників якості (працевлаштування випускників (з 2021 року); обсяг коштів на дослідження, які університет залучає з позабюджетних джерел; позиції у міжнародних рейтингах) [9]. Проте, на нашу думку, ця формула має бути перевіреною й зкорельованою з урахуванням практики її застосування.

Вважаємо, що «Концептуальні засади реформування публічного фінансування та управління закладами вищої освіти» [9] створюють нормативно-організаційне підґрунтя для подальшої реалізації практики державно-приватного партнерства, запровадження механізмів залучення коштів з позабюджетних джерел, зокрема через упровадження інвестиційних програм розвитку ЗВО. Наприклад, Криворізький державний педагогічний університет став базою для реалізації проєкту «Пілотна ініціатива інфраструктурної та програмної модернізації діяльності Центру сприяння працевлаштування студентів та випускників університетів» в рамках державно-приватного партнерства [10; 12]. Згідно цього проєкту державний партнером було визначено університет, а приватним – компанію, яка за власною ініціативою вклала власний прибуток у розвиток державного партнера шляхом підтримки одного із напрямів його діяльності. Результатом цієї співпраці стало підвищення рівня роботи з учнями шкіл для популяризації університету та приватного партнера; апробації, побудови та розвитку міжсекторальних зв'язків між всіма учасниками освітнього процесу (студент – університет – роботодавець); реалізації однієї зі стратегічних цілей «Стратегічного плану розвитку міста до 2025 року» [13]; побудови якісної цільової роботи в напрямі працевлаштування до бізнес-партнера випускників, після завершення навчання в університеті. Іншим результатом реалізації цього державно-приватного партнерства стало розуміння відсутності дієвих механізмів реалізації ЗУ «Про державно-приватне партнерство» [6], а також відсутність нормативних актів, які б визначали пріоритети освітньої політики у сфері інвестування вищої школи.

На підставі викладеного можна зробити **висновок**, що підвищенню ефективності упровадження інвестиційної політики України у галузі вищої освіти сприятиме чітке визначення її цільових настанов, а також реалізація комплексу заходів і перспектив розвитку інвестиційної діяльності ЗВО для кореляції з реальними потребами ринку праці.

Перспективною подальших досліджень є обґрунтування якісно нових механізмів системи освітнього інвестування з урахуванням прогнозу стану ринку праці (національного та регіонального), запитів держави і суспільства, інтересів стейкхолдерів.

Список використаних джерел:

1.Бобрицька В.І. Аксиологічний дискурс освітньої політики в контексті сучасних суспільних викликів. *Освітня політика: філософія, теорія, практика* [монографія] / За ред. В. П. Андрущенка. К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2015. С.143-168.

2.Бобрицька В.І. Сучасні освітні реформи в Україні: досягнення й новітні виклики. *Вісник Національного авіаційного університету*. Серія: Педагогіка. Психологія: зб. наук. пр. К. : Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друку», 2019. Вип. 2 (14), с. 16-22.

3.Гриценко Л. Державна інвестиційна політика : сутність, цілі та завдання. [Електронний ресурс]. URL: [http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_22\(2\)_ekon/stat_20_1/15.pdf](http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_22(2)_ekon/stat_20_1/15.pdf)

4. Дослідження сфери освіти в Україні (до більшої результативності, справедливості та ефективності) / Аналітичний центр CEDOS. 2019. [Електронний ресурс]. URL: <http://documents.worldbank.org/curated/en/790931568661644788/pdf/Overview.pdf>

5. Закон України «Про вищу освіту», прийнятий Верховною Радою України від 01.07.2014 року № 1556-VII. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

6. Закон України «Про державно-приватне партнерство», ухвалений 01 липня 2010 року Верховною Радою України (зі змінами від 03 жовтня 2019 року). [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>

7. Інвестування в Україні в умовах глобалізації: монографія / за ред. В. Г. Федоренка, І. М. Грищенко, Т. Є. Воронкової. К.: ТОВ «ДКС Центр», 2016. 324 с.

8. Кожем'якіна С. М. Інвестиції у сферу вищої освіти України: необхідність структурних змін. *Ефективна економіка*. №7, 2016. Електронний ресурс. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5064>

9. Концептуальні засади реформування публічного фінансування та управління закладами вищої освіти. Офіційний веб-сайт МОН України. [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/forum-vishoyi-osviti/konceptsiya-reformuvannya-vishoyi-osviti>

10. Презентація студентських ініціатив. Телерадіокомпанія «Рудана» (від 19 березня 2019 року). [Електронний ресурс]. URL: <https://rudana.com.ua/videos/prezentaciya-studentskyh-iniciatyv>

11. Проект Концепції розвитку освіти в Україні на період 2015 – 2025 років. [Електронний ресурс]. URL: http://tnpu.edu.ua/EKTS/proekt_koncept.pdf

12. Спільні ініціативи для кращого майбутнього: на базі КДПУ відбулася презентація двох модернізаційних проектів. Криворізький державний педагогічний університет (від 19 березня 2019 року). [Електронний ресурс]. URL: <https://kdpu.edu.ua/press-centre/novyny/hromadske-zhyttia/7210-spilni-initsiatyvy-dlya-krashchoho-maybutnoho-na-bazi-kdpu-vidbulasya-prezentatsiya-trokh-modernizatsiynnykh-proektiv.html>

13. Стратегічний план розвитку міста Кривого Рогу на період до 2025 року. Офіційний вебсайт Криворізької міської ради та її виконавчого комітету. [Електронний ресурс]. URL: https://kr.gov.ua/ua/st/pg/100415583959267_s/

14. Bobrytska V. Axiological Azimuths of the Global Educational Policy. *Proceedings of the National Aviation University*. 2016. Том. 67. № 3. С. 89-97.

Тетяна КАГАНОВСЬКА, доктор юридичних наук, професор, декан юридичного факультету ХНУ ім. В. Н. Каразіна, Заслужений юрист України

ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД НА ВИБІР ПРОФЕСІЇ АБО ЗМІНУ ПРОФЕСІЙНОГО КУРСУ: ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ

У наш час можна вести тривалі бесіди про важливість якості освіти, про необхідність осучаснення навчального процесу новими методами, формами, засобами і підходами, про велику конкурентоздатність на сучасному ринку праці, про відповідальність, відданість, надійність працівника тощо. Мало що ще більш нового можна навести в якості інноваційних освітніх технологій, крім загальної комп'ютеризації, доступу до бібліотечних фондів у електронному вигляді,